

НАРОДНА ПРОСВЪТА

Органъ на Народните читалища въ Варненски окръгъ.

Брой	ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ:	ИЗЛИЗА НАЙ-МНОГО	Всичко за вестника се изпраща на адресъ:	Брой
2 лв.	За читалища и общ. управления — 40 лв. За читалищни членове и други — 20 лв.	ЕДИНЪ ПЪТЪ ВЪ СЕЩА.	Ст. Савовъ секретаръ на Варн. окр. читалищ. съюзъ Варна.	2 лв.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1. Нашата целъ; 2. За Народните читалища въ Варненски окръгъ; 3. Прѣчки и недостатѣци, които правятъ земледѣ-
лието ни малко доходно; 4. Народниятъ учител и читалището; 5. Изъ живота на селянитъ въ Холандия; 6. Къмъ селския
младецъ; 7. Стариятъ волъ — разказъ отъ Елинъ-Пелинъ; 8. Съвѣтъ живото; 9. Разни.

Нашата целъ.

Първа и главна целъ на в. „Народна Просвѣта“ ще бжде преди всичко да подѣржа у нашето село навикъ и любовъ къмъ четенето.

Той ще поднася на своитѣ читатели на ясенъ, достъпенъ и разбранъ езикъ — полезни и интересни четива.

Въ нашитѣ села, отъ народнитѣ читалища, кооперациитѣ или отъ отдѣлни лица, се получаватъ разни списания, вестници и книги, но въ голѣмия си брой тѣ оставатъ неразрѣзани или пѣкъ прочетени отъ малцина. Не може да не се отбележи, че една отъ причинитѣ за това е, че тѣ се списватъ въ повечето случаи на езикъ неразбираемъ отъ всекиго и по съдържание сж нагодени за доста ограниченъ кръгъ четци. Но все пакъ главната причина, за гдето много малко се чете въ нашитѣ села е липсата на навикъ за това.

Ний българитѣ въ голѣмото си болшинство не сме почув-

ствували необходимостта отъ четене. А трѣбва ли да се показва ползата отъ четенето на добри и полезни четива, особено за насъ, които сме останали назадъ въ сравнение съ много други народи?

„Народна Просвѣта“ ще бжде отзвукъ на просвѣтнитѣ нужди на нашето село и той ще отвори широко своитѣ страници да всички, които биха искали за сподѣлять мисли по просвѣтна дейность.

„Народна Просвѣта“ ще дава новини отъ науката, ще освѣтлява своитѣ четци за това което става у насъ, ще дава свѣдения отъ живота на другитѣ народи, ще помѣстя съвети по домакинство за селянката и едновременно ще напѣтва работата на народнитѣ читалища.

Започвайки това дѣло, ние чакаме подкрепа, колкото малка и да е, отъ всички, които милѣятъ за просвѣтата на селото.

Стефка Радева — агрономка.

Нашата селянка.

До сега за нея никой не е мислилъ. Нейната безпретенциозна дейность въ домакинството и стопанството остава почти незабележана, воплигъ и — глухи и безъ отзивъ. Съ покрусена душа отъ жестокитѣ лапи на живота, тя отъ редъ години насамъ влачи безропотно хомота на неговото бреме.

Селянката, като че ли живѣе въ другъ миръ, чуждъ на онзи, който вълнува гражданката. Рожба на една земя, жената на града и селото не би трѣбвало да се различаватъ, още повече, че се забелѣзва желание въ последната да се издигне надъ своята ограниченость. Престѣпно е нехайството на гражданката да отминава безъ интересъ това влечение на селянката, безъ да направи нѣщо за нейното умствено издигане. Здрава и издрѣжлива по природа, селянката възможе въ своя трудъ, крепне влагайки своитѣ физически сили въ домакинството и стопанството.

Сѣтресенията, които ѝ причиниха войнитѣ, не я сломиха, тя си остана до край героиня, непоколебима въ своята твърдостъ и крайно търпелива, срѣщайки съ спокойствие негодитѣ на живота; достойна изпълнителка на предназначението си, като домакиня, майка, стопанка и другарка.

Нека а'прочемъ се загрижимъ по-

вече за нашата селянка, нека издигнемъ културния ѝ уровень и разширимъ житейския ѝ мирогледъ, защото тя е, върху плещитѣ на която се гради благоденствието на страната ни, като еднаква участница съ мъжа въ земледѣлското производство.

Читалището е мѣстото, гдето селянката може да добие повече култура, като стане по добра стопанка, домакиня и майка.

Нека читалищнитѣ дейци въ селото и града не пренебрегватъ селянката въ своята дейность. Нека издигането на селянката бжде една отъ най-главнитѣ цели на селското читалище.

Български писатели.

ЕЛИНЪ-ПЕЛИНЪ (Дим. Ивановъ)

Роденъ въ с. Байлово, Софийско на 1878 г. Гимназията не е завършилъ, но своето развитие дължи на самообразование, което започналъ и продължилъ въ село отъ книгитѣ на братята си, които сж били учители. Учителствувалъ въ родното си село. Написалъ е много книги за селския животъ, който той обича и познава много добръ. Скърбитъ и радоститѣ на нашия селянинъ му сж присърце и той ги е описалъ въ много хубави разкази. Единъ отъ тѣхъ е и „Стариятъ волъ“, който печатаме въ настоящия брой.

Ст. Савовъ.

За читалищата въ Варненски окръгъ.

Отъ и години вече народнитѣ читалища въ окръга ни развиватъ усилено плурно-просвѣтна дейность. Скривниталищни дейци неуморно, безъ измодно и безшумно вършатъ своето пензо дѣло, за което мнозина не наятъ. А тѣхната работа, тѣхнитѣ ели и задачи трѣбва да се знаятъ всички, особено отъ интеллигентитѣ сили въ окръга, отъ които тѣ чатъ най-голяма подкрепа.

Труденъ е пътя на читалищнитѣ дейци и така е борбата имъ съ мрака и невежеството и тѣ трѣбва да иматъ много добра воля, голѣмо търпение и любовъ къмъ своята работа, и високо съзнание за назначенето на читалището, за да не падатъ духъ и да не губятъ куражъ. И въ тази тежка, дълга и огромна работа, която не е само по тѣхнитѣ сили, тѣ биха останали на срѣдъ пътя, ако не имъ се притече на помощъ интелегенцията отъ градове и села организирана или не въ разнитѣ дружества или корпорации.

Намъ ни трѣбва село стопански силно, просвѣтено и духовно здраво и читалищата канятъ нашата интеллигенция да насочи своитѣ усилия за постигане на тази целъ. Тя трѣбва да направи това не само по дългъ, но и въ името на жизненитѣ си интереси, защото само единъ напълно самосъздалъ се, просвѣтенъ и икономически засиленъ народъ може да я крепи и подхранва. Гласове за това се чуватъ вече отъ всѣкъде.

Нашиятъ селянинъ въ голѣмото си болшинство тѣне въ невежество. Нему сж чужди и най-елементарнитѣ познания по здравна или друга просвѣта, той стопанисва на много мѣста имотитѣ си по примитивенъ начинъ. Нему сж чужди сжщо и много придобивки на техниката, които биха направили труда му по-производителенъ и живота му по-добъръ и по-лекъ.

Народътъ има нужда отъ лѣкаритѣ, не само за да бжде лѣкуванъ отъ тѣхъ съ цѣрове, отъ партийнитѣ мъже, не само да го навѣстватъ срещу избори, отъ съдии и адвокати, не само да го съдятъ и защитаватъ при нарушение законитѣ на страната, отъ лѣсничей не само да бжде глобяванъ за унищожение на горитѣ, а преди всичко да бжде наученъ отъ всички тѣхъ, какъ да пази себе си и близкитѣ си отъ болести, да знае законитѣ, да обича горитѣ и т. н.

Народнитѣ читалища не сж само мѣста, където се събиратъ гражданитѣ отъ градове и села да четатъ книги и вестници, а тѣ сж истински народни университети, въ които се работи за възпитанието и просвѣтата на народнитѣ маси, за създаване по-широко стопанско творчество и по-голяма материална производителность. Въ тѣхъ се работи сжщо

за развиване у всички български граждани здраво чувство за социалность и за създаване у тѣхъ ясна представа за права и задължения къмъ народъ и държава.

И при прилагане на най-добритѣ закони се постигатъ най-печални резултати, когато гражданитѣ не сж възпитани и дорасли за тѣхното разбиране, прилагане и изпълнение. И при отлични управници, изпълнени съ най-добри намѣрения; не могатъ да се насадятъ добри порядки за дълго, ако тѣхнитѣ усилия не се опиратъ върху съзнанието у народа за правовъ редъ. Да създадатъ такова разбиране и съзнание у всички граждани на нашата страна работятъ читалищата.

Читалищнитѣ дейци хранятъ надежда, че всички отговорни фактори на държавата, окръга и общинитѣ, всички културни и просвѣтни организации ще се проникнатъ отъ благородния дългъ да подкрепятъ народнитѣ читалища въ окръга, защото читалищното дѣло е дѣло общонародно и тамъ, като въ фокусъ, трѣбва да се събератъ надеждитѣ и усилията на всички ни за по-радостни бѣдинни.

П. Поповъ
Директоръ Зем. Катедра.

Прѣчки и недостатѣци, които правятъ земледѣлието ни малко доходно.

Погледитѣ на всички ни сж насочени къмъ осигуряване и засилване земледѣлското производство, като изходъ отъ тежкото положение на нашата страна. И твърде основателно като се има предъ видъ, че 80%, и повече отъ населението се занимава съ земледѣлие и клоновѣтъ му и, че отъ цѣлия ни износъ, около 6 милиарда лева, повече отъ 95%, съставляватъ произведенията на земледѣлието (жито, царевица, тютюнъ, добитѣкъ, кожи и др.).

Колкото и важенъ поминѣкъ да е земледѣлието у насъ, то обаче си остава все още изостанало въ своето развитие и страда отъ много прѣчки, за да не може да носи она доходъ, какъвто носи въ по-напреднатитѣ страни.

Че е изостанало надире земледѣлието у насъ, показватъ между другитѣ: 1) многото угари които оставя нашия земледѣлецъ празни, неизползувани презъ цѣлата година. Близко 1/4 отъ земята все още остава у насъ неизползувана, като угаръ.

Благодарение на това стопанисване, ние отъ една голѣма площъ земя получаваме на две години една реколта. Това характеризира и нашето земледѣлие като екстензивно.

2) Вториятъ голѣмъ недостатѣкъ, това е несвършана и неправилна обработка на земята у насъ. Нашия земледѣлецъ оре най-много на пролѣтъ, а това е една грѣшка, като се има предъ видъ нашия сухъ климатъ.

3) Друга прѣчка е, че недостатѣчно

се обработва земята и поради слабия и лошо гледан добитък. Отъ пресметанията, които правя за Варненския окръгъ излиза, че на глава добитък не се пада средно нито 500 гр. доброкачествен тръвен фуражъ (сѣно, фий, просо и др.), а добитъкът живѣе като се храни почти изключително съ слама. Съ други думи ний сме още въ сламенния периодъ по отношение изхранване на добитъка.

Добитъкът, храненъ съ слама и гледенъ по изгорелитъ отъ слънцето мери и стърнища, не може въ никой случай да бѣде добъръ. Такъвъ добитък не може да изоре почвата така както трѣбва, на нуждната дълбочина и за краткото време, благоприятно за оране.

Създаването на люцернови ливади е въпросъ все още чуждъ за повечето общинари.

Създаването люцернови ливади върху части отъ мерата върви мудро. Много малка частъ отъ общинитъ сж отделили и разработили специални части отъ мерата за люцернови ливади. Впечатлението ми е, че най-голяма опозиция сж самитъ общински управници, иначе не може да се обясни, защо до сега имаме само въ 10 общини отделили части отъ мерата за люцернови ливади.

4) Другъ голѣмъ недостатъкъ е недостатъчния земеделски инвентаръ за обработване земята. Общо въ страната голѣмата частъ стопани обработватъ земята все още съ *древното адамово орало*. Сравнително по-добре сме въ нашия окръгъ въ това отношение, но все пакъ единъ доста голѣмъ брой стопани работятъ съ орала, трупци и полугодни и най-малки номера плугове.

Бранитъ сж свършено недостатъчни въ района. На 10—20 плуга не се пада дори една брана, а имаме цели села съ по 5—10 само брани.

Култиватора, това свършено оржие, което е отъ грамадно значение за нашия стопанства, е сжщо слабо застъпено въ района. Има всичко около стотина броя култиватори, въведени презъ последнитъ две години чрезъ катедрата.

Окопачката е сжщо слабо застъпена, при все че носи благодатъ за земеделеца, като избавя него и семейството му отъ най-убийствения физически трудъ—копането.

Валецитъ сж сжщо много малко познати и въведени у насъ, а тѣ сж отъ грамадно значение за земеделството ни при нашия сухъ климатъ и повредитъ отъ измръзване.

Редосѣялнитъ сж сжщо много малко познати, при все че съ тѣхъ се постига една по-свършенна сеидба и се прави голѣма икономия на сѣме, а и застъто съ редосѣялка е по сигурно противъ измръзване.

5) Другъ голѣмъ недостатъкъ, отъ който страда нашето земеделско стопанство, това е лошото опазване на полскитъ имоти. Най-голѣмъ грѣхъ за това лошо опазване на

полскитъ имоти иматъ самитъ общински управници, защото не държатъ редовно полска стража а само презъ лѣтото назначаватъ четири много некадѣрни хора за пазачи, а сжщо така не взематъ строгитъ мѣрки за опазване полскитъ имоти или, ако взематъ, то сами ги най-често нарушаватъ.

Нужно е превъзпитание на нашата младежъ за опазване полскитъ имоти, градини, лозя и пр., защото иначе само съ законитъ многадъ не може да се отиде.

6) Борбата съ болеститъ, както по растенията, така и по домашнитъ животни, среща голѣми прѣжки, което спъва развитието на много доходни отрасли, като птицевъдство, свиневъдство и др.

7) Друга голѣма пречка за добиване максималенъ доходъ отъ земята у насъ е нашия сухъ климатъ. Проучванията и наблюденията говорятъ, че почти винаги неподородията се дължатъ на сушата.

Известно е, че за добиване на една средно добра реколта отъ посеитъ е нужно да имаме валежъ годишенъ въ форма на дъждъ, снѣгъ и пр. най-малко 500 литри на кв. м. Въ това отношение нашата страна е сравнително по-зле отъ много други държави.

Валежа въ различнитъ страни у насъ се вижда отъ следнитъ цифри:

Италия	773	литри на кв. м.
Германия	637	" "
Франция	614	" "
Унгария	589	" "
Ромжия	592	" "
България	568	" "

Значи България въ това отношение заема последно мѣсто.

Разпредѣлението пъкъ на валежа по окръзи ни посочва, че ний въ Варненско страдаме най-много отъ суша следъ Пловдивския окръгъ.

Отъ измѣрванията въ продължение на 10 години се констатира, че валежа по окръзи е следния:

	Средно	Съ най-малкъ валежъ
Шуменъ	670	литри 500
Хасково	612	" 402
Сливенъ	605	" 409
Бургасъ	587	" 451
София	582	" 483
Плѣвенъ	574	" 309
Обр. Чифл.	550	" 338
Ломъ	522	" 341
Варна	499	" 375
Пловдивъ	483	" 366

Тоя климатъ прави, щото много отъ земеделскитъ култури да сж не сигурни. Известно е сжщо така, че у насъ дъждоветъ падатъ много неравномерно и пролѣтътъ и лѣтото обикновено сж сухи. Касае се да се намѣри начинъ да се запази тая влага, която иде отъ есеннитъ дъждове и зимни снѣгове, които единствено напояватъ позлата.

Въпроса за запазване влагата въ почвата е единъ съ най-важнитъ земеделски въпроси у насъ, този

въпросъ е толкова повече важенъ сега при тежкото положение, въ което се намира нашата страна, когато ще трѣбва на всѣка цена да се осигури и увеличи земеделското производство.

Между начинитъ и средствата за борбата съ сушата, като най-важенъ остава за сега дълбокото зимно оране. Само изораната презъ есента, презъ месецитъ ноемврий и декемврий, почва на около 18—20 см. е въ състояние да запази нуждната влага за изхранване разстенята презъ сухото лѣто. Опититъ въ това отношение, предприети презъ последнитъ години въ по-голѣмъ размѣръ въ избранитъ села, ни показаха ясно, че нивитъ изорани дълбоко презъ есента, осигуриха напълно реколтата на пролѣтницата и се получи отъ царевичката отъ 30 до 70% повече зърно.

Въ иднитъ броеве ще разгледаме, какво се прави за отстраняване или смекчаване тия прѣжки отъ органитъ на Министерството на земеделството, агрономитъ, и постигнатитъ въ това отношение резултати.

К. Поповъ
зам. Окр. Учил. И-ръ.

Народниятъ учителъ и читалището.

Народното читалище въ миналото на нашия народъ е изиграло благотворна и спасителна роль. Нѣкога, когато скромния Хилендарски монахъ Паисий, вдигна факела на народното самосъзнание и самоопоминване, неговитъ лжчи озариха по-буднитъ българи въ села и градове, дето фанариотското духовенство още не бѣше довѣршило своята пълнена замисль. Тѣ стоплиха сърдцата и просѣтиха умоветъ на тия българи, сгруппираха ги около тогавашното килийно училище и набързо основанитъ тукъ тамъ народни кръжози, въ които се е чела и преписвала Паисиевата история. На сжщитъ кръжози се е опрѣлъ то-после, и Явски, когато е основавалъ революционнитъ комитети, върху които плещи е легнало великото дѣло на освобождението. Тѣзи просвѣтителни кръжози не сж нищо друго освенъ днешнитъ културно-просвѣтителни институти, наречени народни читалища. Така че, въ миналото на България народното читалище има две голѣми заслуги: възбуждането и освобождението на България. Около народнитъ читалища сж развивали своята културно-просвѣтна дейностъ почти всички заслужили народни дейци въ миналото. Така напр. живота на великия нашъ народенъ учителъ, който и днесъ е идеалъ за нашето учителство, дѣдо Славеиковъ, е тѣсно свързанъ съ живота на народното читалище въ Цариградъ. Могатъ да се посочатъ имената на много още знайни и незнайни при-

мѣрни народни учители преди и следъ освобождението ни, които сж работили чрезъ народнитъ читалища. Тѣ сполучиха. Тѣ съвестно изпълниха своя дългъ, като съвѣстиха и освободиха народа ни и го завещаха намъ — на днешнитъ народни учители да го водимъ по пътя на културата и прогреса, да го издигнемъ умствено, морално и економически и да го изравнимъ съ другитъ културни народи.

Днесъ никой не може да отрече, че нашиятъ народенъ учителъ работи съ ентузиазмъ, граничащъ съ самопожертвуване, за просвѣтата на нашия народъ. Ние го виждаме неморимъ културенъ ратникъ въ училището чрезъ вечерни и празнични училища, драматични трупци, чрезъ народната и църковна пѣсень, чрезъ популярни сказки и реферати на общообразователни и стопански теми.

Днесъ, като се почва каквато и да е просвѣтна работа въ нашето село, скромната фигура на народния учителъ, ако не е начело, тя ще е между ръководящитъ лица. Ние го виждаме навсякъде да учи, да наставлява, да опѣтва, да насърчава, защото разбира, че у насъ особено въ село, трѣбва много да се работи. Нашето село е зле. Останало е много назадъ въ културно отношение. Съ примитивни сръдства нашия селянинъ пори майката земя, за да изкара прехраната си, но тя не му дава това, което може да му даде. Сжщиятъ не познава тънкоститъ на своята професия. За него думата на науката по разнитъ отрасли на живота сж празни и кухи фрази, въ които той не върва. Нашиятъ селянинъ нѣма елементарни понятия за хигиена и хигиенична обстановка, той не умѣе да се носи спретнатъ и хигиенично и пр. Причината за всичко това е слабата грамотност по селата. Нашата селска младежъ има нужда отъ грижи следъ свършването на основното училище до встъпването ѝ въ живота. Въ този интервалъ отъ 7—8 год. тя почти забравя наученото въ училище. Днесъ я нѣма казармата, която се справяше съ тази вторична безграмотност. За тая именно младежъ грижейки се, държавата създаде днешния законъ за народнитъ читалища. Тѣ трѣбва да станатъ центровѣтъ, въ които ще се изгради културното повдигане и подобренито поминѣка на нашето село. Къмъ тѣхъ трѣбва да се насочи вниманието на всѣки разуменъ нашъ общественикъ и политикъ.

Тукъ народниятъ учителъ е на поста си. Благодарение на неговитъ грижи днесъ въ окръжа има основани около 160 народни читалища и 11 читалищни комитети. Отъ 2 години насамъ основанитъ читалища изживяватъ организационния си периодъ и сѣятъ, доколкото могатъ, просвѣта между селскитъ маси. Народниятъ учителъ, върненъ на своята традиция въ миналото, стои тамъ съ факелъ

Стариятъ волъ.

(Споменъ).

Посрѣдъ моитъ спомени за детинството, за родното село, за широкия хоризонтъ, който се откриваше предъ него като една спокойна, тиха картина, облѣна отъ лжчитъ на слънцето; посрѣдъ споменитъ за нашата бърза рѣчица, за селскитъ ливади, дѣто берѣхмѣ цвѣта съ мѣничката Катя — сръдъ всички тия мили дѣтски спомени, за които плаче сърдцето ми и които не знамъ истинна ли бѣха, сѣнь ли бѣха, изпква царствено голѣмата кокалеста фигура на Бѣлчо — стария нашъ волъ.

Влачилъ оралото дълги години безропотно, съвѣстно, безпогрѣшно, съ великото мълчание на волската душа, той бѣше вече остарѣлъ, изнемошѣлъ. Баща ми, който бѣше го отгледалъ отъ мѣничко теленце, имаше една слабостъ на почитание къмъ тоя старъ труженикъ, неговъ другаръ и неговъ срътникъ; знаеше цѣлия му животъ, не помнѣше нищо лошо за него, обичаше го и не ис-

каше да го продаде, не искаше вече да го мжчи, а го остави да живѣе свободно и леко на старини.

Бѣдниятъ Бѣлчо! Какъвъ мъченически изгледъ имаше и какъва кротка душа носѣше. Той бѣше най-едрото животно въ селото, цѣлъ бѣлъ, съ голѣми остри рокове, извити надъ челото му като лира. Той лежеше въ двора подъ сайванта, обикновенъ отъ грижитъ на насъ, дѣчурлигата. Ний го чешехме, милвахме, по нѣкога вързвахме китки на роковетъ му и тогава той изглеждаше смѣшенъ като нѣкой старъ ергенъ на хоро. Той ни гледаше спокойно съ голѣмитъ си черни очи, толкова мили, толкова умни и толкова жални, и намъ се струваше, че иска да ни каже нѣщо, и неволно се взирахме въ очитъ му, замълчавахме и чакахме. А той преживяше спокойно съ безжбата си вече уста и ни гледаше все така тжжно. Неговата душа, по която днитъ сж се плъзгали

безследно единъ по единъ, не шавнала толкова години отъ игра, не посетена нито веднѣжъ отъ радостъ, ни гледаше тжжно презъ голѣмитъ му влажни и четни очи и мълчеше.

Ний постоянно му давахме храна и той вѣчно ядѣше и вѣчно преживяше, а при това бѣше мършавъ и не можеше да се ухрани. И когато той всѣка сутрина ставаше, отърсваше се отъ сламата, близнѣше се и излизаше изподъ сайванта и трѣваше къмъ рѣката да пие вода, хората се спираха да го гледатъ. Единъ му се присмиваха, други го уважаваха, трети го съжаляваха, а той вървѣше по пътя бавно, спокойно, равнодушно и държеше главата си гордо, сѣкашъ съзнаваше, колко трудъ е оставилъ задъ себе си.

И съ своитъ хлѣтнали хълбоци, съ изпъкналитъ си кокали, съ красивитъ си рога, на които стоеха нашитъ китки, съ чистотата на космитъ си, съ бавността на вървежа си той бѣше величественъ.

Така той отиваше до рѣката, напиваше се съ вода и пакъ спокоенъ, безъ да погледне на страна, се връ-

щаше на мѣстото си подъ сайванта. Той никога не грѣшеше часоветъ на тия свои малки разходки. Тѣ ставаха всѣка вечеръ и всѣка сутринъ въ шестъ и половина часа и хората по тѣхъ си мѣрѣха времето като по часовникъ.

Лѣтъ ние го пращаме на паша съ селскитъ говеда. Но понеже тѣ ходѣха далече по гората, катѣрѣха се по баиритъ, това бѣше тежко за него. Една вечеръ той не се върна. Баща ми взема пушката и отиде да го търси по гората, а азъ плакахъ цѣла вечеръ.

Тая случка ни накара да изпращаме Бѣлчо не вече съ говедата, а съ телцитъ. Тѣ не ходѣха далече, не се завираха по горитъ и за него нѣмаше опасностъ, че ще остане нѣкъде.

Първия денъ той се върна. Честолюбieto на тоя ветеранъ бѣ за сѣгнато отъ това, че го пращаме съ тия глупави телци. Втория денъ той отиде, но къмъ обѣдъ се върна пакъ. Може би, нѣкъде въ полето, бѣха го обидили малчуганитъ съ своитъ контешко навити опашки и луде подсканяния. Третия денъ той вечи

въ ржка и чака помощта на останалата наша интелигенция. Затова към него също може да се отправят следния апел: Дерзай, Народни учителю, твоето дѣло е свято, стой бодро на поста си и ще сполучиш!

Борисъ Поповъ.

Варненската библиотека.

Варненската градска библиотека е основана въ 1881 год., т. е. скоро следъ освобождението, като частенъ литературно-театраленъ кръжокъ „Любители на литературата“ отъ покойния Кръстю Мирски. Презъ 1883 год. кръжокътъ се преименува на „Книжовна дружина“, а презъ 1887 год., пакъ по инициативата на Кръстю Мирски, се обвърна въ Варн. Градска Общинска Библиотека. За целта въ общинския бюджетъ е билъ вписанъ кредитъ отъ 2500 лв., увеличенъ въ 1888 год. на 3750 лв., въ 1890—4000 лв., колкото си остана презъ дълги години. Първиятъ уставъ на библиотеката е билъ изработенъ въ 1891 год., а втория въ 1910 година. Презъ това време, а и до днесъ, библиотеката е странствувала отъ мѣсто на мѣсто. „Дружината“ се е помѣщавала въ едно кафене на ул. „Драгоманъ“, после библиотеката въ сегаш. „Общественъ столъ“ (бившия народенъ домъ), следъ това дълги години е заемала сегашния демокр. клубъ (надъ книжарница Блъсковъ), презъ кметуването на г. Ив. Церовъ е била премѣстена въ Бешковото здание на „Драгоманъ“ и „Съборна“, а презъ октомври 1927 г. се премѣсти въ сегашното си помѣщение срещу общината.

Може да се каже че на Варнен. Библиотека винаги се е обръщало извънредно малко внимание. По-голямъ интересъ къмъ нея, на времето си твърде цененъ, сж проявявали нѣкои общественици като Мирски, Колони, Церовъ и др. които обаче работили повече въ други области и техниятъ интересъ къмъ библиотеката е билъ повече такъвъ на интелигентни любители.

Другаде въ България, въ градове и села, има голѣми читалищни традиции, които свързватъ цѣлото гражданство и съ цѣлокупни усилия създали ценни читалищни богатства: голѣми и добре уредени библиотеки, театри, кина и др., които направляватъ цѣлиятъ имъ културенъ развой.

Въ Варна едва въ 1926 г. се основа читалищно дружество, което прояви доста голѣма дейностъ въ тритъ години на своето съществуване. То още не се ползува съ достатъчно внимание отъ публиката и достатъчно разположение отъ факторитъ, но неговата дейностъ е несъмненна. Освенъ музикалнитъ тържества и сказки, които урежда и, които всѣка година възбуждатъ все по-голямъ интересъ, то може да повдигне сериозно чрезъ тогавашни-

тъ си ръководители и да се наложи по много въпроси при уредбата на градската библиотека.

Още преди две години, като дѣлководител на читалищното Д-во азъ направихъ до ръководителя помощникъ кметъ на културнитъ дѣла на общината подробно изложение за състоянието на Варнен. Библиотека, което легна въ основата на новата ни дейностъ въ нея. Това вземе убедил се Общоградския комитетъ да отпусне събранитъ презъ 1921—23 г. суми, за да се построи фойето на градския театъръ. По-после, макаръ и съ усилия, то се отпусна и за препоръчаната отъ дружеството библиотечна читалня, която се поддържа едновременно съ дружествени и общински суми. До сѣга въ нея, освенъ мисички ежедневници и почти всички български списания получаватъ се още нѣколко чужди вестници и около 40 чужди списания, а тази година още около 20 български и толкова чужди списания. Следъ дълго търсене на подходящо помѣщение, на мѣри се и се нае зданието на Карановъ, което въ много отношения превъзхожда старото: централно мѣсто, по-широки и свѣтли читални, по-добро книгохранилище и пр. Откри се, до подобие на западнитъ библиотеки, ученически отдѣлъ, който при повече книги и енергична дейностъ може да даде блѣстящи резултати. Изработи се правилникъ, по образеца на най-добре уреденитъ български библиотеки. По рано никога не е ставало приемане—предаване на книжния имотъ. Затова загубитъ, кражбитъ и др. никога не сж били констатирувани и никакви отговорности не сж сжществували.

Презъ последнитъ години сж изгубени близо три хиляди кийги, съвършено незаписани въ раздавателнитъ регистри, и други близо 2 хиляди раздадени преди 4—5 години и въ по-големата си частъ несъбираеми вече. Днесъ цѣлиятъ книженъ имотъ е приетъ книга по книга съ актъ и за загубитъ сж установени отговорности. Днесъ библиотеката има около 21 хиляди тома въ 16500 инвент. номера. Но почти половината отъ тѣзи книги сж стари, безполезни издания. Библиотеката въ сжщностъ разполага съ не повече отъ 10—12 х. тома използвани книги. Кредитътъ за книги и др. се увеличилъ отъ 20 хиляди лв. на 100 хиляди миналата и на 120 хил. тази година. Подвързаха се и сж на път да се подвържатъ близо три хиляди тома. Доставени сж и сж поръчани близо 4000 хил. тома книги, български и чужди. (края следва)

Василъ Т. Чобановъ е подарилъ на читалището въ с. Малка Франга книги на стойностъ надъ 3000 лв. Читалището като благодарилъ искрено на дарителя, сочи го за примѣръ на гражданството.

Отъ читалището.

Изъ живота на селянитъ въ Холандия.

Холандия е една малка страна, която граничи съ Белгия и Германия, а презъ море се намира и недалечно до Англия. По земята е три пѣти по-малка отъ България, но населението ѝ е по-многобройно отъ нашето. (Тя има 6 милиона и 800 хиляди жители).

Една частъ отъ населението на Холандия сж риболовци и моряци, защото тя е заградена отъ много страни съ морета, а друга голѣма частъ отъ жителитъ се занимаватъ съ земледѣлие и скотовъдство.

Тамъ почвата всѣкога грижливо се разорва и много добре наторява, затова е и много плодородна. Но понеже земята е малка, а населението е много гъсто, затова винаги се чувства недостигъ отъ земя.

Въ селата хората и добитъка почти навсѣкжде живѣятъ подъ единъ и сѣщи пламенъ покривъ. Но оборитъ на добитъка държатъ въ такава чистота, каквато рѣдко ще намеришъ даже въ кѣшитъ на селянитъ въ другитъ европейски страни: нито до кѣщата, нито задъ кѣщата нѣма да видишъ торъ, помия или боклукъ. Добитъкъ имъ отъ май до септември прекарва денъ и нощъ на чистъ въздухъ, на открито по пасбищата.

Като извадятъ добитъка отъ обора презъ м. май, стопанитъ на часа очистватъ обора и презъ лѣтото тѣ живѣятъ въ него на прохлада. Да влѣзешъ въ обора лѣтно време, когато живѣятъ стопанитъ въ него, нѣма да повървашъ, че зимно време тамъ живѣе добитъкъ. Оборотъ е голѣма свѣтла стая съ чисто измито дъшме.

Кѣшитъ сж едноетажни и много чисти. Всѣка седмица женитъ имъ изтърсватъ дрехитъ, измиватъ прозорцитъ, а покѣщнината изчистватъ всѣки денъ. Каквито имъ сж чисти кѣшитъ, такива сж и хората и добитъка: селянитъ и селянкитъ всѣки денъ, билъ той дѣлникъ или празникъ, сж облѣчени въ чисти, спретнати и закрѣпени дрехи.

Въ сѣверна Холандия за конетъ и кравитъ построяватъ цѣли салони. Долу земята е покрита съ гладки, хубаво изпечени тухли и поспанна съ единъ пластъ дребенъ и бѣлъ пѣськъ. Нечистотитъ се изтичатъ презъ трѣби и въ тѣзи голѣми свѣтли жилища за добитъка не се усѣща никаква миризма. Но което е особено интересно, то е, че опашкитъ на кравитъ биватъ така закачени о тавана съ върви, щото кравата свободно може да си върти опашката и да се брани отъ мухитъ, когато е права. А когато легне, тя не може да разпрѣсва нечистотитъ и да се цапа. Нечистотата се отразява върху здравето на кравата, а чрезъ млѣкото се вреди и на хората.

Добитъкъ е първата грижа на холандецъ, затова той има много добъръ добитъкъ, който му дава много млѣко. Отъ него той приготвява огромно количество сирене, което се продава по всички части на свѣта.

Надъ покрива на всѣка кѣща се издига гнѣздо отъ слама и прѣчки въ което всѣка година живѣе щъркелъ, който възвестява пролѣтъта. Щъркелътъ се счита за свещенна птица въ Холандия; никой не се осмѣлява да убие щъркелъ, и онази кѣща се счита щастлива, на покрива на която той си прави гнѣздо. Тази привързаностъ къмъ щъркелитъ вероятно се е развила вслѣдствие на оная полза, която тази птица принася на хората: тя унищожава жабитъ, гущеритъ и змиитъ.

Въ Холандия извънредно много употребяватъ картофитъ. Ина обѣдъ и на вечеря картофитъ имъ замѣнятъ хлѣба. Даже и у много заможенитъ хора на трапезата вмѣсто хлѣбъ се слагатъ картофи. Затова картофитъ въ Холандия се сѣятъ много.

Холанцитъ сж работливи, упорити, спокойни и не се лесно разгорещаватъ. Тѣ, макаръ да живѣятъ и да се хранятъ извънредно скромно и просто, при все това стрематъ се да си украсятъ и наредятъ добре кѣшитъ. И въ най-скромната колиба всѣко дървено е боядисано, почистено, а меднитъ и оловенитъ съдове, които се употребяватъ много тамъ, свѣтятъ като злато и сребро. Холанцитъ сж много добри. Всѣки може да разчита на помощта на холандецъ, даже и на такава, която би поискала отъ него самопожертвуване. Той, безъ да се замисли и безъ да се колебае, се хвърля въ водата да ви извади, като ви вижда, че се давите, хвърля се въ огъня съ опасностъ на живота си. Той е готовъ да си подѣли и последния кѣсъ хлѣбъ, колкото беденъ и да е, щомъ узнае, че нѣмането ти не е отъ мързелъ, иначе той рѣдко и хладно ще те отритне. Като отидете при него по работа или се обвърнете къмъ него за помощъ, той ще ви приеме гостоприемно, а ако отидете при него безъ работа, само на приказки, той ще ви приеме много сухо и непривѣтливо и ще ви даде да разберете, че не може да ви търпи нито една минута.

Холанцитъ сж на ръстъ високи, снажни, плещести. Женитъ имъ сж пълни, бѣли, съ сини очи, но само че иматъ много голѣми рѣце и крака и сж съ развалени зѣби.

Холанцитъ не обичатъ да се напиватъ. Тѣ сжщо не висятъ по цѣли часове по кафенета и кръчми. Ако поискатъ да се повеселятъ, тѣ правятъ това винаги въ кръга на своитъ семейства. Жененето на селянитъ въ Холандия става по следния начинъ:

Момъкъ като хареса нѣкоя мома, иска позволение отъ родителитъ ѝ да посѣщава кѣщата имъ. Ако не му откажатъ въ това, младитъ почватъ

свикна и хората се трупаха да го гледатъ какъ трѣва. Той се не мешѣше въ чардата, а вървѣше отъ страна, като учителъ покрай дѣцата, и отъ време на време изхвучаваше къмъ нѣкое немирно теле, или му показваше остритъ си рогъ.

Рано сутрина, щомъ Бѣлчо чуеше гласа на телчаря, излизаше изъ портата неподкаранъ отъ никого, незабележенъ отъ никого и се изпрѣчваше на мегдана съ очи отправени къмъ зеленото поле, надъ което първитъ слънчеви лъчи току що пукаха роснитъ капчици. Отъ тукъ той гледаше нивата, които е порилъ, ливадитъ, кждето е работилъ, кждето е пасѣлъ младъ и якъ. О, какво ли ставаше въ тая мълчалива душа.

Една пролѣтъ, презъ априлъ, Бѣлчо заболѣ. Той не излезе на мегдана да погледне полето, а остана подъ сайванта. Космитъ му бѣха настрѣнали, тѣлото му треперѣше, очитъ му гледаха болно и, освенъ вѣчната механхолия, сега тамъ се четѣше и мжка. Ний го завихме, дадохме му храна, но той не посѣгна къмъ нея; дадохме му вода—той натопаи устнитъ си, извърна си главата и изпѣшка

като човѣкъ. Повикахме бързо селския валбантинъ, който знаеше да лѣкува. Той го прегледа внимателно, дърпа го за опашката, тегли го за ушитъ, обръща му клепачитъ, най-после му надуха съ една цѣвъ нѣкавъ черенъ прахъ въ носа и го остави.

Цѣли четири дена Бѣлчо лежа страдащ и съспанъ, като не поглѣждаше нито храната, нито водата, която му носѣхме. На петия денъ той почка да яде и се изправи на краката си. Бѣше отслабналъ страшно и тѣлото му бѣ станало плоско като дъска.

Бѣше хубавъ пролѣтенъ денъ. Празникъ. Хората се връщаха отъ черкова премѣнени, весели. По улицитъ се чуваха високи млади гласове и комински смѣхъ. Въ градинитъ цѣтѣха сливитъ. Прѣзъ нощта бѣше валило и въздухътъ бѣше пресенъ и небѣто бѣше чисто и ведро. И слъндето бѣше свѣтло, хубаво и празнично, като че и то бѣ излѣзло отъ черкова заедно съ тия мили хора.

Бѣлчо бѣше излѣзълъ на двора за прѣвъ пътъ следъ болостта си и преживяше на припекъ. Днесъ

той имаше по-добъръ видъ. Ний, зарадвани отъ неговото оздравяване, бѣхме му вързали пакъ голѣми китки на рогата и го чешехме съ голѣми желѣзни гребени. Това му правѣше удоволствие и той сладко примижваше сръщу слънцето.

И ето той бавно се отдѣли отъ насъ и излѣзе изъ портата съ такъвъ величественъ, какъвто си бѣше, само че по-слабъ и при всѣка стѣпка изгледваше, като че ли ще падне. Поискахме да го спремъ, но мама ни каза да го оставимъ да се разходи. Ний трѣгнахме подиръ му.

Той се отправи по пътя къмъ рѣката. Хората, които не бѣха го виждали толкова време, се спираха и казваха: Бѣдниятъ Бѣлчо!...

Така той отиде, пи вода, стоя дълго, и като никога, не се върна обратно въ дома, а се отби къмъ близката наша нива, дѣто се люлѣеше току що врѣтенила рѣжъ, дѣто се обаждаше пѣдпѣдѣтъ и се гонѣха малки пеперуди. Той спрѣ край нивата, погледна я като нѣщо познато, близка, откъсна нѣколко стрѣха трѣва отъ крайчеца и цѣлъ се залюлъ внезапно и падна. Изпла-

шени ний заплакахме и припахме да нажемъ въ кѣщи.

Когато се върнахме пакъ съ баща ми, Бѣлчо лежеше мъртавъ край нивата, съ глава изопната върху цѣвнитъя слогъ, съ очи отворени широко къмъ синьото небе, се още жални, мълчаливи, хубави и приятелски.

Тогавъ азъ за прѣвъ пътъ видѣхъ баща си да плаче.

Така умрѣ тоя старъ труженикъ, тоя мълчаливъ нашъ приятелъ.

И тамъ, край нивата, която той нѣкога бѣше орѣлъ и край която, влаченъ може би отъ таинствената сила на неизвѣстната стихия на животъ, що движи всички ни, дойде да сложи уморената си глава, тамъ ний погребяхме, като човѣкъ, въ дълбокъ гробъ стария волъ. Той е заграденъ съ бѣли камѣни, на него расте разкошна трѣва.

Тая мѣстностъ хората нарекоха: „Бѣлчовъ гробъ“.

И всѣкога, когато азъ посѣщавамъ селото си, не забравямъ да се поклоня на два мили гроба—майчиния и Бѣлчовия.

Елиня-Пелиня.

да се наричат годеник и годеница. Момъкът, ако иска, може всяка вечер да ходи при годеницата си, но не трябва да стои нито една минута по-късно след 12 часа през нощта. Външния мѣста селяните произвеждат нѣщо като таен сжд надъ момъка, който не пазити този обичай. За да го накажат, трябва непременно да го уловят, когато излиза отъ годеницата си. Има винаги мераклии, които се скриват преди 12 часа посреда нощи и чакат да видят, кога ще излезе отъ годеницата си. Ако излезе по-късно отъ 12 часа, заобикалят го отвсякъде и го улавят, връзват го добре и го окжват въ най-близката бара. Ако пъкъ водата е замръзнала, поливат го съ ведро. Такавъ е народния обичай и пострадалият никога не се оплаква въ сждилището.

Осем дни преди свадбата стават поздравленията. Въ този ден въ къщата на годеницата се събира цялния род до седмо колѣно.

Самия ден на свадбата минава много тихо и свадбения обичай се извършва много просто.

Въ всяко село въ Холандия стават сборове (панайри). Сборовѣт, както и у насъ, стават повечето лѣтно време и сж народни празници. Тѣзи празници се продължават една и две недѣли. Въ тѣзи панайри се събира много народъ отъ околнитѣ села. Невъобразимъ шумъ, смѣхъ, свирене на цигулки, биене тжпани, викове на палачовци — всичко това чувашъ на всѣкъде и оглушавашъ отъ този шумъ и викъ. Чиститѣ улици на селото, въ което става панайра, се изпълват съ народъ. Селянитѣ подъ ржка съ жениитѣ и годеницитѣ си, облечени въ празничнитѣ си дрѣхки, се разхождат изъ панайра и се наслаждават отъ различнитѣ зрѣлища.

Въ идущия брой на „Народна Просвета“ ще пишемъ за живота на селянитѣ отъ друга страна.

Окръжно.

До господа Кметовѣт и Председателитѣ на Кооперациитѣ въ Варненско.

Люцерново семе е отпущнато вече на Катедрата и наскоро ще почне раздаването му съ намалена цена по 35 или 36 лева едина кгр.

Сжщо ще се достави еспарзетно семе и семе отъ крѣмно цвѣкло, които ще се раздават отъ Катедрата съ намалени цени.

Вземете мѣрки, Господинъ Кмете, да се разгласи най-широко между населението, да се възползуват и при тая ниска цена нито единъ отъ общинаритѣ Ви да не пропусне да си достави поне люцерново семе.

Съставенитѣ за целта списъци, съ означение, кой колко люцерново и др. семена желае да му се достави, представете въ Катедрата най-късно до 15 февруарий т. г.

При записването кандидатитѣ за сѣмена да се има предъ видъ следнитѣ норми семе за декаръ, а именно: люцерна 4 кгр., еспарзета 10 кгр. и крѣмно цвѣкло 1 до 2 кгр.

Желателно е доставката на тия сѣмена да стане общо отъ Кредитната кооперация въ селото Ви. Ако такава нѣма въ селото Ви — отъ общината. Записванията могат да станат и въ Катедрата, но да се избегнат разтакания и излишни разходи, добре е кооперацията или общината да направи обща доставка за всички нуждающи се.

Фиево семе ще могат да си доставят нуждающитѣ се чрезъ Кооперациитѣ отъ Варнен. Районенъ Съюзъ на Кооперациитѣ.

Директоръ землед. катедра:
П. Поповъ.

Колко люцернови ниви има сега у насъ.

До миналата 1927/28 година едва достигахме да засѣемъ до 130.000 декара люцерна. Това постигнахме въ разстояние на последнитѣ 30 години. Презъ пролѣтѣта само на текущата 1928/29 година се засѣха

още около 60.000 декара съ семето, което раздаде Земледѣлската банка — около 250.000 кгр. Сега имаме всичко около 190.000 декара.

Тѣзи люцернови ниви сж малки парчета, и то прѣснати въ разни посоки около селата. Тѣ много се повреждат отъ добитѣка и това пречи за бързото разпространение на люцерната. Много села има още у насъ, въ които люцерната не се ползва даже. Споредъ числото на добитѣка, които имаме, ние трябва да имаме сега най-малко 1 милионъ и половина декара люцерна. Тѣзи общини, въ които се отдѣлиха отъ меритѣ парцели и се раздадоха на всѣка къща, за да се засѣят съ люцерна, ако сж разработени добре, тази пролѣтъ ще ги засѣятъ. Българската земледѣлска банка е закупила нужното за тази целъ люцерново семе и ще го раздава чрезъ районнитѣ съюзи и кооперациитѣ съ намалени цени.

Къмъ селския младежъ.

Младежо, презъ месецитѣ на зимата, които сега сж настѣпили, ти си по-свободенъ отъ работа и презъ това време трябва да се погрижишъ и за своето самообразование. Животѣтъ става отъ денъ на денъ по-сложенъ и ти трябва да знаешъ много нѣща, за да може, когато възмжжешъ и станешъ самъ стопанинъ, да уредишъ по-добре своитѣ работи.

Това, което ти научавашъ въ основното училище е много-малко, затова следъ като си го завършилъ, вмѣсто да забравишъ и това малко, както това става съ много твои другари, ти трябва да гледашъ да приутишъ още много полезни знания въ главата си.

А какъ ще приутишъ такива? — Като посещавашъ редовно вечерното училище и читалището, като изслушавашъ всички сказки и беседи, които се устройватъ въ селото ти и като вземашъ отъ читалището книги и списания, които да четешъ презъ свободно отъ работа време.

Много отъ твоитѣ другари, вмѣсто да правятъ това, по цѣли часове играятъ карти по кафенетата и бозаджийницитѣ, водятъ празни разговори, или пъкъ пиятъ и се надпиватъ на скрито и открито.

Ти, разумний младежо, недей ги последва, а даже посъветвай ги и тѣ да не правятъ това. Ако вмѣсто да те послушатъ, почнатъ да ти се подиграватъ и присмиватъ, не имъ се сърди, защото тѣ не разбиратъ, че не правятъ добре.

Младежо, отъ книгитѣ ти можешъ научи много нѣща полезни и нужни за живота ти, за работата ти, за здравето ти, за нивата ти, затова винаги се учи, учи.

Нашето село презъ зимата.

Усилената полска работа отдавна е завършена. Настѣпили сж сравнително по-безработни дни за селянитѣ. И презъ безработни дни тѣ иматъ възможност да се погрижатъ за своето самообразование, като отдѣлятъ време да прочетатъ нѣкоя и друга полезна книжка, като посещаватъ вечерното училище или слушатъ устройванитѣ сказки и беседи.

Но вмѣсто това, ще видите въ много села сж го ударили на пиене. Пиятъ и стари, пиятъ и млади, а надпиватъ и децата.

Особенно силно бие на очи пиянството въ тѣзи села, където се произвеждатъ повече вино и ракии. Читалищнитѣ дейци не трябва да се обезкуражаватъ отъ това, а още съ по-голяма енергия да се заловятъ за своята работа. Да се организиратъ въ всички села, тамъ където нѣма още такива, вечерни курсове и сказки по здравна просвета, по отглеждане на децата, по земледѣлие, по български езикъ и история и по всички въпроси, които интересуватъ и сж отъ полза за селото.

Да се поканватъ всички агрономи, медицински и ветеринарни лѣкари, адвокати, сждии и други, които посетятъ селото по работа, да държатъ една сказва или беседа отъ името на читалището.

При липса на сказчици, да се поканватъ такива отъ града.

Д-ръ Н. Станчевъ—Стара Загора

Туберкулозата изъ изшитѣ села.

Всички лѣкари единодушно констатираатъ, че въ последнитѣ години туберкулозата се шири все повече изъ нашитѣ села и, споредъ тѣхнитѣ наблюдения, започва да взема застрашителни размѣри. Жалко, че нѣмаме на ржка точна статистика, за да се види движението на туберкулознитѣ заболявания, понеже още не е задължително обявяването на такива болни.

Причинитѣ за това сж главно следнитѣ:

1) **Здравното невежество по селата.** Хората не знаятъ да се предпазватъ. Живѣятъ и се хранятъ наедно болни и здрави. Късно отиватъ на лѣкаря.

2) **Лоши жилищца.** Живѣятъ въ една стая цѣло семейство, спятъ по земята. Не си провѣтриватъ и пречистватъ жилищата.

3) **Пиянство.** Особено селата, които произвеждатъ много вина и ракии, даватъ най-много туберкулоза. Доказано е, че алкохолътъ играе първенстваща роля при заразяването. Той подготвя леглото на туберкулозата. Ослабва организма, не му дава възможност да се храни, и прави бѣлия дробъ предразположенъ.

Не е трудно да се проследи този фактъ. Има много кръчмарски фамилии, които даватъ значителенъ брой отъ грждни болести. Празна работа е да се дава алкохолъ на болни или предразположени. Новитѣ насоки въ медицината днесъ изхвърлятъ алкохола изъ лѣчебницъ и санаториуми. Въ с. Кортенъ се пие вино до забравата отъ всички. Понеже не може да се продаде, изпива се, а въ с. Твърдица—сливовата ракия е основата на злото.

4) **Прекалена работа** и изтощение, а сжщевременно недостѣтъчно хранене.

5) **Липса на лѣкарска помощ** по селата и късно откриване на болнитѣ гѣзда.

Належаща е една анкета изъ такива села и особени мѣрки за борба. Належаще е откриване на диспансери—сѣвещателни станции изъ градове и села, изолационни болници за тежко болнитѣ, които заразяватъ близкитѣ си, а сжщо и санаториуми за лѣкуване на слабо заболѣлитѣ.

Общинитѣ трябва да се замислятъ за борба съ този бичъ, който не е вече само болестъ на фабричитѣт задущни, прашни голѣми градове, а и на нашитѣ балкански и чисти села.

Държавата се разбира, че нѣма намѣрение да се занимава съ такива дребни работи, тѣ даже и бюджета за Народ. здраве намали съ 2 милиона лева.

Бждете будни—селото загива!
изъ сп. „Здравна Просвета“.

Читалищна дейность.

ЧИТАЛИЩЕ „НИВА“ въ с. НЕВША
(Презъ читалищната 1927—1928 г.)

I. Приходи отъ:
1. Членски вносъ 965 лв.
2. Вечеринки, лотарии, теат. представления и др. 11572 лв.
3. Помощи отъ Държавата 5000 лв.
отъ Окр. съветъ 1000 лв.
отъ Общ. съветъ 503 лв.
4. Дарения отъ частни лица 2500 лв.
Всичко 21540 лв.

II. Разходи 8548 лв.

III. Стойностъ на недвижителнитѣ имоти. 10,000 лв.

IV. Стойностъ на книжния имотъ. 8824 лв.

V. Библиотеката има всичко 229 тома

VI. Народенъ университетъ

a) Устроени сж презъ годината сказки, курсове и реферати 32.

б) Като на всѣка сказка се падатъ 118 слушатели.

VII. Дадени сж театрални представления и забави 10.

Въ гр. Провадия, съгласно решението на последния конгресъ въ София, се основа Околийски Читалищенъ Комитетъ въ съставъ: Председателъ Добри Тодоровъ — директоръ на непълната гимназия, Секретаръ-касиеръ Обретенъ Поповъ — учител - пенсионеръ и членове: Н. Киселовъ — помощ. Окр. училищ. Инспекторъ, П. Поповъ — Директоръ на прогимназията, Хр. Киряковъ — агрономъ, Д. Паскалевъ — адвокатъ, Везневъ — държавенъ инженеръ и Д-ръ Н. Бързиковъ — околийски лѣкаръ. Комитетъ ще има за задача да подпомага въ организационно и просвѣтно отношение читалищата въ Провадийска околия.

До Г. Г. Председателитѣ на Читалищата.

Отъ три години насамъ въ всички наши сбирки и конференции въ Варна е подиганъ въпросъ за създаване органъ на читалищата въ окръга, който да обединява тѣхната дѣйность. Окръжниятъ Читалищенъ Комитетъ възъ основа на мандата, даденъ му отъ последната наша сбирка, въ заседанието си отъ 26 Януарий н. г., рѣши да започне неговото издаване. Управителнитѣ тела на читалищата и всички читалищни дейци, трябва да положатъ всички усилия за неговото закрепване. **Председателитѣ на читалищата, следъ получаване на връската отъ настоящиятъ брой да свикатъ въ най-непродължително време общо събрание, където следъ като говорятъ за ползата отъ този вестникъ, да прочетатъ на членовѣт нѣкои отъ статитѣ въ него, и да го предложатъ на сжщитѣ. На по-дейнитѣ членове да се възложи да разпродадатъ по нѣкой брой между тѣхнитѣ близки или да запишатъ абонати.**

Събранитѣ суми да се изпратятъ веднага на редакцията, като едновременно се съобщатъ колко екземпляра отъ втория брой желаятъ да получатъ.

Читалищата отъ Провадийска околия могатъ, ако имъ е по-удобно, да предаватъ сумитѣ на Председателя на Провадийскитѣ Читалищенъ Съюзъ — Добри Тодоровъ, Директоръ на Провад. непълна гимназия.